

Latvenergo koncerna Risku vadības politika

1. POLITIKAS MĒRĶIS

Politikas mērķis ir noteikt vienotus risku vadības pamatprincipus un atbildību sadalījumu Koncernā, lai savlaicīgi identificētu un vadītu būtiskākos Koncerna darbību negatīvi ietekmējošos riska faktoros, kā arī iespējas, nodrošinot Koncerna stratēģisko mērķu sasniegšanu, Koncerna veiksmīgu attīstību un samazinot potenciālos zaudējumus un/vai reputācijas kaitējumu.

2. TERMINU SKAIDROJUMS

Termins	Skaidrojums
Atlikušais risks	riska līmenis, ņemot vērā esošo kontroles pasākumu ietekmi
Galvenie riska indikatori (KRI)	rādītāji, kas agrīni brīdina par konkrēta riska iestāšanās iespējamības vai ietekmes izmaiņām
Koncerns	AS "Latvenergo" un visu tās meitas un atkarīgo kapitālsabiedrību kopums
Koncerna kapitālsabiedrības	AS "Latvenergo" un tās meitas un atkarīgās kapitālsabiedrības
Koncerna risks	risks, kura atlikušais riska līmenis ir novērtēts "kritisks" vai "augsts" Koncerna līmenī, vai to noteikusi Valdošās kapitālsabiedrības (AS "Latvenergo") valde
Risks	iespējams notikums, kas var negatīvi un/vai pozitīvi ietekmēt Koncerna kapitālsabiedrību spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt noteiktos komercdarbības mērķus un efektīvi īstenot stratēģiju.
Riska apetīte	riska apjoms un risku veids, kādu Koncerns un/vai Koncerna kapitālsabiedrība ir gatavs uzņemt, lai sasniegtu stratēģijā noteiktos mērķus
Risku reģistra sistēma	vienota datu bāze, kurā tiek uzkrāta un analizēta identificēto incidentu un risku informācija ¹
Risku vadība	esošo un iespējamo risku, to attīstības scenāriju identificēšana, risku cēloņu, ietekmes un iestāšanās varbūtības analīze, risku kontroļu identificēšana un kritisko kontroļu apzināšana, risku novērtēšana pirms un pēc esošajām risku kontrolēm, papildus risku mazinošo pasākumu atlikušā riska mazināšanai apzināšana, izvērtēšana un ieviešana, ja tas nepieciešams, kā arī risku kontrole.

¹ Šobrīd - <https://riski.energo.lv>

3. POLITIKAS DARBĪBAS MĒROGS

- 3.1. Politika attiecas uz Latvenergo un kapitālsabiedrībām, kuru visas akcijas/kapitāldaļas pieder AS "Latvenergo"
- 3.2. Attiecībā uz elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru, šī Politika tiek piemērota – tiktāl, ciktāl tā nav pretrunā ar normatīvajos aktos noteiktajām elektroenerģijas sadales sistēmas operatora neatkarības prasībām.
- 3.3. Attiecībā uz Koncerna kapitālsabiedrībām, kurās AS "Latvenergo" pieder daļas līdz ar citiem dalībniekiem vai akcionāriem, iespēju robežās tiek piemēroti Politikas noteikumi, vienojoties ar pārējiem šādas kapitālsabiedrības dalībniekiem vai saņemot piekrišanu Koncerna kapitālsabiedrības Padomē vai dalībnieku/akcionāru sapulcē šīs Politikas vai tās atsevišķo principu piemērošanā.
- 3.4. Ārvalstīs reģistrētajām Koncerna kapitālsabiedrībām, kuru visas akcijas/kapitāla daļas pieder AS "Latvenergo" šīs Politikas principi tiek piemēroti tiktāl, kamēr tie nav pretrunā ar attiecīgās valsts likumiem, Eiropas Savienības regulējumiem un starptautiskām normām.
- 3.5. Precīzu procesu norisi, kā arī pienākumu un atbildību sadalījumu risku vadības pasākumu ietvaros Koncerna kapitālsabiedrībā nosaka risku vadības noteikumi, metodikas u.c. normatīvie dokumenti.
- 3.6. Ja Kapitālsabiedrība izmanto AS "Latvenergo" sniegtos pakalpojumus risku vadības procesa nodrošināšanai, tā var neveidot savus atsevišķos iekšējos normatīvos dokumentus un ar rīkojuma dokumentu noteikt, ka kapitālsabiedrības risku pārvaldībā tiek piemēroti attiecīgie AS "Latvenergo" apstiprinātie dokumenti.

4. RISKU VADĪBAS PAMATPRINCIPI

- 4.1. Risku vadība ir neatņemama Koncerna kapitālsabiedrības ikdienas vadības procesu, darbības aktivitāšu, funkciju un citu procesu sastāvdaļa, kas ir saistoša visos kapitālsabiedrības pārvaldības līmeņos. Risku vadības lēmumu pamats ir riska apzināšanās.
- 4.2. Atbilstoši starptautiskajai risku vadības labākajai praksei, Koncerna kapitālsabiedrības ievēro šādus risku vadības principus:
 - 4.2.1. risku vadība ir integrēta gan stratēģijas izstrādes un ieviešanas procesos, gan ikdienas operatīvajā darbībā;
 - 4.2.2. risku vadības ietvars un process ir saskaņoti ar Koncerna vai Koncerna kapitālsabiedrības vajadzībām un risku specifiku;
 - 4.2.3. risku vadība reaģē atbilstoši un savlaicīgi uz ārējām un iekšējām izmaiņām un notikumiem;
 - 4.2.4. risku vadībā tiek izmantota vēsturiskā, aktuālā, kā arī sagaidāmā nākotnes informācija;
 - 4.2.5. notiek regulāra un sistemātiska darbinieku izglītošana un informācijas sniegšana, un izskaidrošana, veicinot sapratni par risku un tā vadīšanu;
 - 4.2.6. risku vadības ietvars tiek pastāvīgi pilnveidots saskaņā ar labākās prakses principiem un pieredzi;
 - 4.2.7. atbildību par risku vadību nosaka dažādos Koncerna kapitālsabiedrību vadības līmeņos, precīzi nosakot pienākumus, ar mērķi panākt efektīvu Koncerna kapitālsabiedrības risku vadību;
 - 4.2.8. risku vadībai svarīga, objektīva un pietiekama informācija tiek laikus nodota tiem darbiniekiem, kuriem tas nepieciešams;
 - 4.2.9. nulles tolerance attiecībā uz krāpšanu un korupciju.
- 4.3. Koncerna kapitālsabiedrībās tiek īstenota maksimāli vienots un integrēts risku vadības ietvars. Tā ietver saskaņotu prakšu, rīku un metožu kopumu, kas tiek izmantots, lai sistemātiski identificētu,

analizētu, novērtētu, mazinātu un pārvaldītu riskus visā Koncernā. Šāda pieeja nodrošina efektīvu risku pārvaldību un veicina Koncerna stratēģisko mērķu sasniegšanu.

5. RISKU VADĪBAS PROCESS

Koncerna kapitālsabiedrības risku vadības process ietver šādus elementus:

5.1. Risku identificēšana

Riska identificēšanu veic katra Koncerna kapitālsabiedrības valde vai struktūrvienība, izmantojot dažādas risku identificēšanas metodes, apzina riska avotus un riska cēloņus, identificē iespējamus notikumus, kas var traucēt Koncerna kapitālsabiedrības mērķu un/ vai uzdevumu izpildi. Visus identificētos riskus iedala šādās risku kategorijās:

Stratēģiskie riski	riski, kas saistīti ar stratēģisko mērķu noteikšanu un īstenošanu
Darbības riski	riski, kas saistīti ar darbinieku kļūdām, prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norisi, informācijas sistēmām, projektiem, ietekmi uz vidi, darba vidi un ārējo apdraudējumu
Finanšu riski²	tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks
Juridiskie un atbilstības riski	riski ārējo apstākļu ietekmes dēļ, kas ietver juridisko un ar dokumentāciju saistīto risku, kā arī, ja neievēro vai pārkāpj atbilstību likumiem, noteikumiem un standartiem
Krāpšanas un korupcijas riski³	riski, kad darbinieku lēmumi var tikt pieņemti savu vai citas ar darbinieku saistītas personas interešu labā, nepienākošos labumu gūšana, nodarot kaitējumu Koncerna kapitālsabiedrībai un Koncernam (tai skaitā reputācijas kaitējums)

Riski, kas saistīti ar vides, sociālās vai pārvaldības jomas faktoriem (ESG riski), tiek iekļauti kopējā risku novērtējumā un netiek izdalīti kā atsevišķa risku grupa. Katrai risku grupai tiek definēta riska apēdīte un to var veikt gan kvalitatīvi (aprakstoši), gan kvantitatīvi (rādītājs).

5.2. Risku analīze

Riska analīzi veic katra Koncerna kapitālsabiedrības struktūrvienība, ņemot vērā statistikas datus, novērojumus un ekspertu riska vērtējumu pie pastāvošiem apstākļiem, nosaka nozīmīgākās esošās kontroles, kas var būt visdažādākie organizatoriskie vai tehniskie pasākumi, kas palīdz novērst, mazināt un/vai kontrolēt riska iestāšanās varbūtību un/vai riska ietekmi, un nosaka atlikušā riska ietekmes un varbūtības pakāpi, ņemot vērā esošās kontroles.

5.3. Risku novērtēšana.

Atkarībā no riska ietekmes un varbūtības tiek noteikts riska līmenis, iedalot risku kritiskā, augstā, vidējā, zemā un ļoti zemā riskā. Katram riska līmenim tiek noteikts riska pieļaujamības līmenis un tālāk nepieciešamā rīcība. Galvenos riska indikatorus (KRI) definē "kritiskiem" un "augstiem" riskiem. Katram KRI tiek definēti sliekšņi - zems, vidējs, augsts un mērījumu biežums.

5.4. Papildu risku mazinājošo pasākumu plānošana.

Tās mērķis ir samazināt atlikušā riska līmeni, izvēloties riska mazināšanai atbilstošāko rīcību un nosakot izvēlētajās rīcības īstenošanai nepieciešamos pasākumus. Tā ietver esošu riska kontroļu uzlabošanas pasākumus un /vai jaunus riska kontroles pasākumus.

5.5. Riska informācijas reģistrēšana.

Risku vadības gaitā iegūto informāciju apkopo Risku reģistra sistēmā vai Koncerna kapitālsabiedrības risku reģistrā.

² Latvenergo koncerna Finanšu risku vadības politika

³ Latvenergo koncerna Krāpšanas un korupcijas riska pārvaldīšanas politika

Risku reģistra sistēmā vai Koncerna kapitālsabiedrības risku reģistrā ietvertajai informācijai ir tiesības piekļūt AS "Latvenergo" Risku vadības un apdrošināšanas funkcijai, Iekšējā audīta funkcijai un Darbības atbilstības kontroles funkcijai tikai tādā apjomā, kāds nepieciešams funkcijas noteikto pienākumu izpildei, vienlaikus ievērojot konfidencialitāti attiecībā uz šādi saņemto informāciju.

5.6. Risku uzraudzība un pārskatīšana.

Risku uzraudzība un pārskatīšana ir nepārtraukts process, kura mērķis ir nodrošināt, ka risks tiek vadīts atbilstoši Koncerna kapitālsabiedrības vajadzībām, optimāli izmantojot resursus. Kapitālsabiedrība ne retāk kā reizi gadā pārskatot riskus un pārvērtējot tos, ja būtiski mainījusies iekšējā vai ārējā vide un/vai konstatējot būtisku incidentu, nodrošina Kapitālsabiedrību ar korektu riska novērtējumu, atbilstoši aktuālajai situācijai. Šī procesa ietvaros arī tiek noteikti un īstenoti papildu riska mazināšanas pasākumi.

5.7. Ziņošana un informēšana.

Koncerna kapitālsabiedrību un struktūrvienību savstarpējai sadarbībai ir būtiska loma efektīva un visaptveroša Risku vadības ietvara funkcionēšanai Koncernā.

Lai to sekmētu, Koncerna kapitālsabiedrībām ir jānodrošina regulāri un periodiski ziņojumi ar visaptverošu informāciju par riskiem, to novērtējumu, kontroles pasākumiem, riska apetīti un galvenajiem riska indikatoriem (ja tādi ir izstrādāti un uzraudzīti), kā arī būtiskākajiem incidentiem.

Būtisku incidentu gadījumā Koncerna kapitālsabiedrības veic ieinteresēto pušu tūlītēju informēšanu.

Nepieciešamības gadījumā Koncerna kapitālsabiedrības sniedz AS "Latvenergo" Risku vadības un apdrošināšanas funkcijai nepieciešamo informāciju par risku novērtēšanu un incidentiem. Koncernā tiek ievērota konfidencialitāte attiecībā uz informāciju, kas, vadot riskus, saņemta no Koncerna kapitālsabiedrībām.

Augstākminēto darbību mērķis ir laikus sniegt ieinteresētajām pusēm visu nepieciešamo informāciju par riskiem un risku vadības procesu.

6. POLITIKAS ĪSTENOŠANA UN PĀRRAUDZĪBA

6.1. Koncerna kapitālsabiedrības Padome (vai akcionāru/dalībnieku sapulce, ja Padome nav izveidota):

- 6.1.1. pārrauga Risku vadības ietvara darbību Koncerna kapitālsabiedrībā;
- 6.1.2. izskata Koncerna kapitālsabiedrības Valdes ikgadējo risku vadības ziņojumu;
- 6.1.3. kā arī, AS "Latvenergo" meitas kapitālsabiedrību un atkarīgo kapitālsabiedrību Padome (vai akcionāru/dalībnieku sapulce, ja Padome nav izveidota) informē Valdošās kapitālsabiedrības (AS "Latvenergo") Valdi par jauniem būtiskiem riskiem / notikušiem būtiskiem incidentiem un kapitālsabiedrības izstrādāto rīcības plānu.

6.2. Koncerna kapitālsabiedrības Valde:

- 6.2.1. izveido visaptverošu Risku vadības ietvaru Koncerna kapitālsabiedrībā;
- 6.2.2. nodrošina risku vadību attiecīgajā Koncerna kapitālsabiedrībā atbilstoši Risku vadības ietvaram;
- 6.2.3. apstiprina iekšējos risku vadības procesa normatīvos dokumentus;
- 6.2.4. apstiprina ikgadējo Risku vadības ziņojumu;
- 6.2.5. apstiprina riskus un izskata kontroli un papildus pasākumu īstenošanas gaitu;
- 6.2.6. ne retāk kā reizi gadā sniedz Koncerna kapitālsabiedrības Padomei (vai akcionāru/dalībnieku sapulcei, ja Padome nav izveidota) Risku vadības ziņojumu.

6.3. Koncerna kapitālsabiedrības Valde vai Struktūrvienību vadītāji:

- 6.3.1. identificē un pārvalda riskus;

6.3.2. nekavējoties informē Koncerna kapitālsabiedrības Padomi vai Valdi un Risku vadītāju (vai par risku vadību atbildīgo darbinieku) par jauniem būtiskiem riskiem/notikušiem būtiskiem incidentiem un izstrādāto rīcības plānu.

6.4. Koncerna kapitālsabiedrības Darbinieki:

6.4.1. veic risku vadību savas kompetences un izveidoto procesu un/vai procedūru ietvaros;

6.4.2. savlaicīgi ziņo savam tiešajam vadītājam par jauna riska vai incidentu identificēšanu savā darbā.

6.5. Risku vadītājs vai par risku vadību atbildīgais darbinieks Koncerna kapitālsabiedrībā:

6.5.1. nodrošina Politikas principu ievērošanu un veicina riska apzināšanās kultūras celšanu;

6.5.2. Koncerna kapitālsabiedrības Valdes uzdevumā veic iekšējo normatīvo dokumentu izstrādi, kas reglamentē risku vadības procesu;

6.5.3. apkopo informāciju par riskiem un incidentiem;

6.5.4. nodrošina Koncerna kapitālsabiedrības Valdi ar visaptverošu informāciju par riskiem, to novērtējumu un kontroles pasākumiem. Savlaicīgi informē Koncerna kapitālsabiedrības Valdi par katru jaunu "kritisku" vai "augstu" risku;

6.5.5. organizē ikgadēju risku novērtēšanu;

6.5.6. reizi ceturksnī iesniedz Valdošās sabiedrības Risku vadītājam ziņojumu par risku vadības aktualitātēm Koncerna sabiedrībā;

6.5.7. uztur un pilnveido Koncerna kapitālsabiedrības Risku vadības ietvaru.

6.6. Valdošās kapitālsabiedrības (AS "Latvenergo") Risku vadītājs

Papildus 6.5. minētajiem pienākumiem Valdošās kapitālsabiedrības Risku vadītājs:

6.6.1. uztur un aktualizē riskus Koncerna līmenī, ņemot vērā visu Kapitālsabiedrību riskus;

6.6.2. nodrošina, ka Koncerna "kritiskiem" un "augstiem" riskiem, tiek definēta Koncerna riska apetīte un galvenie riska indikatori (KRI),

6.6.3. Koncerna "kritiskiem", "augstiem" un "vidējiem" riskiem organizē periodiskas risku analīzes darba grupās,

6.6.4. reizi mēnesī Valdošās kapitālsabiedrības Padomei un reizi ceturksnī Revīzijas komitejai sniedz ziņojumu par risku vadības aktualitātēm Koncerna sabiedrībās.

7. ATBILDĪBA PAR POLITIKAS UZTURĒŠANU

Par šīs Politikas aktualizāciju atbild AS "Latvenergo" Risku vadības un apdrošināšanas funkcija, kas pārskata politiku ne retāk kā reizi piecos gados un, labojumu nepieciešamības gadījumā, iesniedz tos apstiprināšanai.